„Danskeren,"

et halvugentlig Nyheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika,

udgivet af

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

„Danskeren" udkommer hver Tirsdag og Fredag.

Pris pr. Aargang i De Forenede Stater $1.50; til Udlandet $2.00.

Bladet betales i Forskud. Bestilling, Betaling, Adresseforandring og alt andet angaaende Bladet adresseres:

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

„Danskeren" ledes indtil videre af Past. A. M. Andersen som Direktionens Formand.

Alle Indsendelser — Afhandlinger, kortere Artikler og Korrespondancer sendes til Past. A. M. Andersen, Rt. 1, Irene, South Dakota.

Nyheder sendes direkte til „Danskeren", Dr. D., Blair, Nebr.

Entered at the Post Office at Blair, Neb., as second-klas matter.

Advertising Rates made known upon application.

„Danskeren"
bliver sendt til Subskribenter, indtil udtrykkelig Opsigelse modtages af Udgiverne og al Gæld er betalt, i Overensstemmelse med De Forenede Staters Postlove.

Naar Læserne henvender sig til Folk, der averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysninger om det averterede, bedes de altid omtale, at de faa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Nytte.

De sjællandske Biskoppers Historie.

II.

Paa een Gang myndigt og klogt er det Aasyn, hvormed den femte Biskop i Rækken, Doktor Hans Povlsen Resen, stuer ned paa os. Det kraftige, tilbagestrøgne Haar, det store, velplejede — alt taler i Forening om, at vi have Fuldskæg, de faste, mandige Træk en helstøbt Personlighed for os, og den svære Pibekrave melder om, at det er en Mand fra Christian den Fjerdes Dage, Pibekravernes Blomstringstid. Saaledes er det ogsaa. En ægte Type paa den strenge, stirre, til Fingerspidserne orthodoxe Lutherdom fra den første Halvdel af det syttende Aarhundrede var Doktor Hans Povlsen Resen. Hans Valgsprog var dette: „Forglemmer jeg dig, min kære Luther, og din lille Katekismus, da bliver min højre Haand forglemt!" — Født i Resen Præstegaard ved Lemvig 1561, gik Hans Povlsen, der optog Tilnavnet efter Fødebyen, i forskellige lærde Skoler og blev Student 1581. Skønt allerede da tyve Aar, kom han ved sine udmærkede Evner hurtigt i Skuddet. Ogsaa for ham blev Vejen til Hæder og Ære. Stillingen som Hovmester for nogle unge Adelsmænd, og „vidtberejst" efter de Tiders Kaar maa man nok kalde den unge Lærde, naar man hører, at han med sine Elever baade gæstede Rostock, Wittenberg og Italien, ja, endog Malta. Ved Siden af sine lærde Sysler dyrkede han ogsaa Fru Musica. Thi han var meget musikalsk, hvilken Evne han især fandt Lejlighed til at uddanne i Italien, ligesom han ogsaa senere som Biskop holdt af at have „musikalske Samlinger" i Bispegaarden, hvorved den gamle Mand altid selv spillede med. Hele syv Aar var Resen i Udlandet, og blev straks ved sin Hjemkomst theologisk Professor ved Universitetet og „Doctor udi den hellige Skrift". Snart blev han højt anset hos Kongen (Christian den Fjerde), der endog tog ham med paa en Englandsrejse, „for at vise Englænderne, at han ogsaa havde lærde Mænd i sit Rige". Herfra bragte Resen 31 sjældne Haandskrifter med sig hjem, som han gav til Universitetsbiblioteket, men som gik tabt ved dettes Brand. Mest bekendt blev han dog ved sin Bibeloversættelse, og da Biskop Winstrup var død, blev Hans Povlsen Resen 1615, 54 Aar gammel, Sjællands Biskop. Som allerede bemærket, var det den strenge Lutherdoms og den stive Statskirkes Tid, hvori man den Gang befandt sig. Og Resen var i et og alt et Barn af sin Tid. Det var Grundtanken, der raadede den Gang, at fuldkommen Overensstemmelse i alle Borgernes religiøse Overbevisning og theologiske Lærdom var den sikreste Grundvold for Samfundets Trivsel. Kun den strengt lutherske Theologi indeholdt den ene saliggørende Lære. Derfor haandhævedes denne paa det strengeste, derfor gik det løs med Fordømmelser, hvor man mente at spore Afvigelser. Dog maa man ikke glemme, at hele denne Retning udviklede stor videnskabelig Dygtighed og religiøs-sædelig Iver. Som Professor indviklede Resen i flere theologiske Kampe. Fra begge Sider bestyldte man hinanden for „falsk Lære", men Resen gik bestandig fejrrig ud af Kampen og beviste med Glans sin ægte Lutherskhed. Ham skyldes blandt andet Indførelsen af Universitetets aarlige Reformationsfest og Ihukommelsen af Reformationsværket i Kirkerne paa Allehelgensdag. Ham var det, der indførte de aarlige Landemoder, hvor gejstlige Sager skulde paadømmes, samt „ugentlig og Maanedsbededag", idet nemlig i Købstæderne hver Fredag, men paa Landet den første Onsdag i hver Maaned, fastsloges som Bods- og Bededag. Et stort Bevis paa Resens Nidkærhed var ydermere det Forhør, han flere Dage i Rad lod afholde i Frue Kirke i København over de mange Udlændinge i Staden, „ved hvilken Lejlighed han fandt en Del Memonister og Vederdøbere", som befaledes at forlade Kongens Riger og Lande.

Doktor Jesper Brockmand er den sjette Biskop i Rækken, og idet vi nævner ham, nævner vi et Navn, der er blevet berømt ogsaa ud over Danmarks Grænser. Lille af Vækst, som saa mange højtbegavede Mænd har været, forener Brockmand i sit stæggede Aasyn paa en Gang Alvor og Mildhed. Det skalkagtige Træk ved Øjet vidner om et vist ironisk spøgende Lune. Han var en Borgmestersøn fra Køge, født 1585 og Student fra Herlufsholm. Efter flere Aars Ophold ved det berømte filosofiske Fakultet i Leyden i Holland kom han hjem, blev først Lærer ved Herlufsholm, senere Professor ved Universitetet og Doktor i Theologien, hvilken Gerning blev afbrudt ved, at han i fire Aar var Lærer for Kronprinsen. Endelig blev han 1638 efter Resens Død Sjællands Biskop. Brockmand var en af de skarpsindigste og lærdeste Theologer indenfor Datidens lutherske Kirke, en af de rigtige stive Lutheranere, men ingenlunde tom og formel, nej, tværtimod fuld af Hjerteslighed og stor personlig Fromhed. Berømt er han især blevet af sin Dogmatik (Universæ theologiæ systema), en klar og skarp Udvikling af den lutherske Lære, der i mere end hundrede Aar var Grundlaget for de theologiske studerendes dogmatiske Undervisning, samt af sin Hus-Postil. Om denne siger en af hans Levnetsbeskrivere, at det er „en Bog, der haver hjulpet saa mangen en fattig Prædikant af Nøden", men — hvad bedre er — den har været sund og solid Opbyggelsesbog for Menigmand gennem mange Slægtled. Brockmand skyldes den Uddelingsformel ved Nadveren: „Det er Jesu sande Legeme (Blod)", oprindelig optaget i Modsætning til de reformerte, der jo holdt paa, at „det betyder". Vistnok var det en Skyggeside ved denne ellers saa udmærkede Mand, at han i alt for høj Grad bar over med Kongens (Christian den Fjerde's) Brud paa Sædelighedens Love og i det hele rettede sig for meget efter Kongens Ønsker, men det maa ikke glemmes, at det var i Kongemagtens og Adelsvældens mest uindskrænkede Dage. Skønt er det dog at høre, hvorledes Biskoppen og hans Hustru Sille Bartenborg, da deres eneste haabefulde Søn var død i London, knælede ned med hinanden og lovede at anvende alle Bispeembedets Indkomster til gudeligt Brug, samt stadigt bespiste et stort Antal fattige Børn ved deres Bord. Og skønt er det at høre, hvorledes han paa sit Dødsleje i den stille Uge 1652, da han blev spurgt om, hvorfor han laa saa stille, svarede: „Jeg holder et helligt og hemmeligt Samkvem med min Gud og Frelser; jeg taler med ham, jeg faar Svar af ham, og jeg har faaet dette Svar, at jeg først skal gennemgaa en bedrøvelig Langfredag med ham, men derpaa skal følge en ærefuld Paaske, som jeg forvisses om at skulle holde med ham i hans Rige". Anden Paaskedag døde han med Ordene: „Kom, Herre Jesus!"

Selv en Bispesøn (nemlig af forannævnte Dr. Hans Povlsen Resen) har den følgende Biskop i Billedrækken, Hans Hansen Resen, det Vidnesbyrd, at ingen har beklædt Sjællands Bispestol kortere end han. Hele hans Bispetid indskrænkede sig nemlig til blot ni Maaneder. Lærd og begavet, udannet ved fremmedeUniversiteter som sine Forgængere, i mange Aar Professor ved Højskolen, syntes Hans Hansen Resen at have en glimrende Løbebane for sig som Biskop. Men det skulde ikke være saaledes. Sysselsat med Forberedelsen af nogle unge Præster, der skulde ordineres, angrebes Resen af en hidsig Feber, som han straks mærkede vilde blive hans Helsot. Han lod da Provsten til Vor Frue Kirke, Magister Erik Torm, kalde for af hans Haand at modtage Nadveren, tog kærligt Afsked med Hustru og Børn og „sov hen under Bøn og Guds Paakaldelse med Nat-Huen for Ansigtet" i sin Alders 57. Aar Palmesøndag 1653. Hans Hustru døde af Sorg Dagen efter hans Begravelse.

Et stort, blegt, noget svageligt udseende Ansigt med et sirligt Fipskæg, høj, skaldet Pande, og langt bølgende Nakkehaar under en Fløjls Kalot fortegner Biskop Laurids Mortensen Scavenius, som besteg Bispestolen 1653 i sit 64. Aar. Han var en fattig Fiskers Søn fra Skagen, efter hvilken By han dannede sit Familienavn. En Oversvømmelse berøvede Forældrene alt, hvad de ejede, og nødte dem til at søge deres Erhverv i København, hvor de kom saa vidt, at de kunde holde Sønnen i vor Frue Skole. Da imidlertid den unge Mand, efter at være blevet Student, fattedes Midler til at fortsætte sine Studeringer, tog han resolut Plads som Kammertjener hos en Læge, med hvem han rejste udenlands i flere Aar. Hjemkommen blev han Magister, drog saa atter udenlands, skulde derpaa have været Kronprinsens Lærer, men blev forhindret deri ved at blive opholdt i Udlandet. Dog var Opmærksomheden nu henvendt paa ham. 1169 blev han Sognepræst til Roskilde Domkirke, 1627 til Nikolaj Kirke i København, og 1639 theologisk Doktor og Professor ved Universitetet (som vi har set: den sædvanlige Trappestige til at blive Sjællands Biskop). Dette blev han da ogsaa ved Hans Hansen Resens Død. Men ogsaa Scavenius' Bispeværdighed varede kun kort, nemlig kun to Aar, idet han ved Landemodet i Roskilde 1655 blev pludselig syg og døde Trediedagen derefter. Fra ham nedstammer Slægten Scavenius.

Helt smildt og polist smiler det næste Bispeansigt ned til os, og Doktor Hans Svane, den eneste danske Biskop siden Reformationen, der har baaret Titelen „Ærkebiskop", var ogsaa en saare klog og forslagen Mand. Her har vi atter det vældige Fuldskæg, der bølger ned over Pibekraven. Trækkene ved Øjet taler om Myndighed og Kraft. Hans Hansen Svane var født i Horsens i Aaret 1606 og havde den Lykke tidligt at blive støttet af formaaende Mænd. Saaledes var han som Student to Aar i Huset hos Biskop Brockmand. Efter den Tids Stik kastede han sig med Iver over de østerlandske Sprog og studerede Rabbinernes Skrifter i Leyden, Oxford og Paris. Herved tilegnede han sig saa megen — rigtignok i mange Maaneder tom — Lærdom, at han senere kunde bruge ellere Aar (!) til at holde Forelæsning over Profeten Daniel, hvilken Forelæsning han derefter udgav i to tykke Foliobind. 30 Aar gammel blev han hebraisk Professor ved Københavns Universitet, og ellere Aar senere Doktor og Professor i Theologien. Da Biskop Scavenius døde 1655, hævede Kong Frederik 3de, der i høj Grad yndede Svane, ham paa Sjællands Bispestol. Som Sjællands Biskop viste han sig langt mere som den snilde Statsmand end som den aandelig forstaaende Tilsynsmand. Men netop en Politiker var det, Tiden trængte til paa denne Plads. Som saadan var Svane sammen med Borgmester Hans Nansen Hovedmanden for det Statskup, hvorved Gejstligheden og Borgerstanden paa Rigsdagen i København 1660 brød Adelens Magt og overdrog Kongen Rigets enevældige Styrelse. Ja, Politiken var Svanes rette Element, og han priste i sin lærde Kommentar til Daniel Bibelen som en yperlig Lærebog i Statskunst. Han var en klog og smidig Hofmand, men han havde ogsaa Gaver til at lede Folkestemningen, og han benyttede disse Gaver. Til Belønning for sine Tjenester mod Kongen fik han Titel af Erkebiskop, blev Præses for Konsistoriet og Assessor i Højesteret, samt Medlem af Statskollegiet (Ministeriet.) Han skaffede ogsaa Præstestanden adskillige Privilegier. Men egentlig afholdt eller agtet var han ikke; dertil var han for myndig og beregnende. Dagen før han døde, sad han i Højesteret, men blev næste Morgen angreben af voldsomme Mavesmerter, der havde hans Død til Følge 26. Juli 1668. Professor Birkerod i Odense skrev ved Efterretningen om hans Død ret karakteristisk: „Jeg maatte not tænke, at Manden ikke skulde leve længe, thi den sidste Gang, jeg for fem Uger siden besøgte ham i København, var han saa ydmyg, fryndtlig (freundlich) og beleven, som jeg aldrig havde set ham før."

„Spero."

Diakonisse-Virksomheden.

I „Danskeren" Nr. 41 samt i „Dansk Lutherskt Kirkeblad" Nr. 21 læste jeg om „en Diakonisse-Virksomhed, et Sanatorium for bryststyge". Maatte Herren velsigne Virksomheden, at den maa blive til megen Gavn og Velsignelse. I pekuniær Henseende kan jeg ikke yde meget, men vil gerne yde det lidet, jeg kan, med Haab om, at Herren ikke vil forsmaa det ringe, men velsigne ogsaa det.

Mr. Madsen spørger, om der ikke her og der skulde sidde Kvinder, som maa indrømme for sig selv, at de intet har at leve for, og som kunde se et Kald fra Herren til at gaa og tjene hans syge? Om der ikke skulde være Kvinder, som kunde slippe smaa Opgaver for at tage den største, at blive en Jesu Tjenerinde for hans syge og forladte?

Nu, om der end sidder Kvinder her eller der, som maa indrømme og har indrømmet i flere Aar, at de paa en Maade kun har sig selv at leve for, og hun finder dette trist, Jesus har hun at leve for, og gøre godt kan hun altid faa Lejlighed til, naar blot den barmhjertige Gud vil give Naade, Evne og Villie dertil. Dersom nu en saadan alt i længere Tid har stræbt i al menneskelig Strøbelighed at leve for Jesus og gøre det gode, han gav Naade, Evne og Villie til, om hun end har viet sit Liv (om end med kun Gud til Vidne) til at tjene ham og gøre godt, saa godt som han giver Naade dertil, om hun end længes efter og ønsker at kunne tjene Herren og hans Menighed som Diakonisse, om hun betragter den Gerning som det herligste, der kan tænkes paa Jorden for den enlige Kvinde, hvorledes skal hun faa Klarhed over og Vished for, om det er et Kald fra Herren til hende eller ej?

Det er vel ikke enhver enlig Kvinde, Herren og hans Menighed kan bruge i sin Tjeneste som Diakonisse? Jeg kender ikke meget til Diakonissesagen og ved ikke, hvad der skal til for at kunne blive Diakonisse; vil Mr. Madsen eller andre venligst give lidt Oplysning derom i „Danskeren"? Thi det synes mig, som, dersom nogen viede sit Liv i den Gerning, naar det ikke var et Kald fra Herren, da maatte det være næsten og maaske lige saa urigtigt, som om det var et Kald fra Herren, og de ikke fulgte det. For man kan jo ogsaa tjene Herren og leve for ham i det daglige Liv, i den enlige Stand, om man end ikke bliver Diakonisse, og det er vel ikke enhver, Herren har skænket aandelige og timelige Naadegaver, saa hun kan tjene ham og hans Menighed som Diakonisse? Det vilde være kært at se lidt Oplysning desangaaende i „Danskeren".

Nu en hjertelig Hilsen i Jesu Navn til alle „Danskeren"s Læsere fra

En Søster i Herren.

Fra West Denmarks Skove.

Hvor der er herligt i Wisconsins Skove! Det er mange Aar, siden jeg læste Østergaards lille Bog: „Nybyggerliv i Amerika", men jeg havde dog aldrig tænkt, at her var endog tilnærmelsesvis saa smukt. Hvor ligger den danske Kirke i West-Denmark henrivende der mellem Træerne ved Søens Bred. Det Øje, som Gud har aabnet for noget af, hvad der er stort og skønt, maa fryde sig, hvorhen Blikket falder. Et Par Uger før var jeg paa Vestens udstrakte Prærier — nu midt i disse er umaadelige Skove. Jeg kunde ikke blive træt af at beundre den rige Vegetation. — Hvor herligt voksede Bregnerne ikke der i Skovens Stygge. Det var første Gang, jeg saa Adiantum palmatum vokse i vild Tilstand. Uforglemmelige Minder dukkede op i Sjælen, da Aftenklokken kaldte de mange Gæster til det yndige Gudshus. Det mindede mig om længst forsvundne Dage i Fædrelandet —; der lød ogsaa Aftenklokken.

Men det var Aarsmødet, jeg vilde fortælle om: Jeg var en fremmed og havde ventet at blive modtaget som en saadan — men jeg mødte kun Venlighed og Imødekommenhed. Det var Lørdag Aften, jeg ankom til Præsteboligen, og Aftenen svandt under en interessant Drøftelse af Menighedsskolesagen. Søndagen tilbragtes dels med Gudstjeneste og dels med Fest ved Søen.

Hensigten med mit Komme var at vække Interesse for og Sympati med de syge i Vesten, og trods det, at jeg kom fra et fremmed Samfund og fra et Samfund, med hvilket der havde været ført megen bitter Strid, mødte jeg dog Imødekommenhed, Velvillighed og Forstaaelse i langt højere Grad end jeg havde turdet vente. Efter at Samfundets Formand, Past. Kjølhede, havde anbefalet mig og min Sag til Forsamlingens Velvillighed, blev jeg af Ordstyreren, Past. Gøtke, anmodet om at lægge min Sag frem for Aarsmødet og fik dertil 10 Minutter. Derefter vedtog Aarsmødet paa Forslag af Past. Westergaard at udtale sine bedste Ønsker for Gerningen som en Sag, der fortjener hvert kristent Menneskes Støtte.

Det var kun en kort Tid, jeg fik Lejlighed til at deltage i Mødet — men var glad ved, at jeg kom, og vil heller ikke undlade gennem „Danskeren"s Spalter at sige en hjertelig Tak til hver af Mødets Deltagere, som maatte faa disse Linier at se, og en særskilt Tak til Pastor og Fru Petersens venlige Opfordring til at besøge deres Kreds.

J. Madsen.

Potter, Nebr.

Modgangen.

Zakarias Nielsen.
(„Klokkespil.")

Hvis jeg i Livet selv fik Lov at vælge
Sorg eller Glæde — hvad jeg helst
begærte —,
da valgte uden Tøven vist mit Hjerte
i Glædens Rus til sidste Stund at
svælge.

Og dog — for ingen Pris jeg vilde
sælge,
hvad jeg i Prøvelsernes Skole lærte;
tidt jeg fornam, at Kummer, Savn og
Smerte
kan ogsaa Kraft i Sjælens Drivhjul
sælge.

Hvi falder Sorgens Trin mig da saa
svære,
hvi staar imod min Villie, angst og
kølen?
Jo, jo, saaledes maa og skal det
være.

Hvis jeg ej strittede imod med Hælen,
da var jo Modgang ikke Modgang
mere,
da var der ingen Skole mer for
Sjælen.

En Tilbagevisning.

Pastor K. Bruckner fra Portland har for en kort Tid siden strevet et Stykke i „Dannevirke", i hvilket vor Præst og vor Menighed omtales paa en Maade, som vi for Sandhedens Skyld ikke vil lade staa uimodsagt. „Dannevirke" kalder det et Nødværge. Paster Bruckner har altsaa været i Nød.

Vi kan ikke forstaa, hvorledes de Par Linier, vor Præst strev, kunde bringe ham i Nød. Thi dersom Paster Bruckner virkelig er glad ved det, han selv strev om sin Lighed med den katholske Kirke, og ligeledes er glad ved det, han havde sammen med Hr. Sanger Larsen i Kælderen under Kirken, saa havde det jo ingen Nød, selv om der blev gjort opmærksom derpaa.

Og vi kan endnu daarligere forstaa, at Nøden har været saa stor, at den kunde trænge saadanne Vaaben, som Pastor Bruckner benytter sig af. Enhver maa næsten blues ved, at en Præst kan føre et saadant Sprog; og enhver, som kender de Ting, han tilader sig at dømme om, kan se, at han farer frem med grove Usandheder.

Maaden, paa hvilken Pastor Thoreby blev vor Præst „den er lidet hæderlig", skriver Pastor Bruckner; og ligeledes paastaar han, at Slagsmaal har hørt til Dagens Orden i vor Kirke.

Det er særlig disse to ærekrænkende Bestyldninger, vi herved ønster at tilbagevise, ikke for Folks Skyld her, som ved, at Bruckner farer med Usandhed imod os, men for andre, som maatte have ladet sig besmitte af Pastor Bruckners falske Vidnesbyrd.

Bestyldningen imod vor Præst har været fremsat før. Pastor R. Nielsen fra Hartford strev en Gang i „Kirkelig Samler": „Pastor Thoreby burde fortælle, hvorledes det hændte, da en Præst fra Blair-Samfundet overtog Gerningen efter den norske Præst i Westbrook; men denne Hændelse fortier han; Hensigten helliger jo Midlet for den Slags Præster."

Pastor Nielsen har ikke villet opgive for Offentligheden, hvad han sigter til, skønt Pastor Thoreby offentlig har opfordret ham dertil. Vi synes, det er lumpent at sigte en Mand for Offentligheden i saadanne forblommede Ord uden at ville gøre Rede for Meningen med dem eller tage dem tilbage. Med Pastor Thorebys Tilladelse skal vi meddele, hvad Pastor Nielsen har tilstaaet for ham ved en privat Sammenkomst: „at nogen havde sagt, at Pastor Thoreby havde tilsneget sig Westbrook Menighed imod Pastor Storlis — den norske Præsts — Villie." Og dette har saa Pastor Nielsen fundet passende at sætte i Avisen; og Pastor Bruckner har nu i sin store Nød tyet til det samme ureifærdige Vaaben.

Pastor Storli kaldte selv Thoreby hertil som teologisk Student; og da han var vel tilfreds med ham som sin Hjælper og ansaa det for at tjene vor Menigheds Vel, anbefalede Storli selv, at vi kaldte Thoreby til vor Præst. Pastor Storli affattede selv Kaldsbrevet i Forening med en af Menighedens Trustees, og Pastor Storli anbefalede selv Thoreby til Ordination til „Blair Samfundets" daværende Formand, H. Hansen, ligsom Pastor Storli selv indsatte Pastor Thoreby i Westbrook Kirke.

Som Medlemmer af Westbrook Menighed baade før og efter, at Pastor Thoreby blev vor Præst, kan vi bevidne dette; og vi er glade ved at aflægge det Vidnesbyrd om vor Præst, efterat han har vandret iblandt os snart en halv Snes Aar, som det sømmer sig en Herens Tjener. Vi, som har fulgt med og ved Bested om denne Ting, tvivlede aldrig paa, at vor Præst var i Overensstemmelse med sit Præsteløfte, naar det hedder, at han ved sig fri, at han ikke har benyttet sig af noget uhæderligt Middel for at indkomme i dette Embede.

Med Hensyn til, at Slagsmaal skal have hørt til Dagens Orden i vor Kirke, da tør vi vel ogsaa anses for troværdigere Vidner end den Præst, som aldrig har sat sin Fod indenfor dens Mure. Vi har været med, siden Kirken byggedes, og stadig overværet dens Møder; men vi har aldrig set Slagsmaal. Der var jo en Tid, da nogle af Bruckners nuværende Tilhængere stod som Medlemmer i vor Kirke og kæmpede imod vor Præst, fordi han brugte Guds Ord og Bøn.

Sluttelig blot dette: Pastor Bruckner skriver noget om Thorebys Efterskrivere og Efterfølgere, der dømmer og fordømmer andre ligesom han. Dette er baade saa og saa. Vi har aldrig hørt, at vor Præst har fordømt noget eneste Menneske i alle disse Aar, han har forkyndt Guds Ord iblandt os. Pastor Bruckner har vel aldrig hørt vor Præst en eneste Gang; og derfor er det vel i sin Orden at spørge, om Pastor Bruckner ikke just i dette Stykke dømmer sig selv som andres Efterskrivere. Saasnart en troende Præst anfører Guds Ord, som dømmer endogsaa over Hjerternes skjulte Raad, saa raaber jo den forblindede Verden i Kor: Dømmer ikke! Men Pastor Bruckner ikke her kommer til at bevise sig selv som den blindes Efterskrivere?

Pastor Bruckner mener, at vi er Pastor Thorebys Efterfølgere i en ond, fejlagtig Betydning; men lad os have Lov at sige, at vi bleve det i en god Betydning.

Vi føler os forvisset om, at mange i vor Menighed er Gud taknemlig